

Jeugdbeleid

Uitgangspunten jeugdbeleid 2010-2014

actief en betrokken

dewolden.nl

Uitgangspunten jeugdbeleid De Wolden 2010-2014

HOOFDSTUK 1: AANLEIDING EN WETTELIJK KADER	3
HOOFDSTUK 2: STRATEGISCHE PARTNERS EN BESTAANDE OVERLEGSTRUCTUREN IN HET KADER VAN JEUGDBELEID	4
HOOFDSTUK 3: EVALUATIE EN ANALYSE.....	6
3.1 EVALUATIE JEUGDBELEID 2004-2008.....	6
3.2 OVERIGE AANKNOPINGSPUNTEN EN ANALYSE	8
HOOFDSTUK 4: SPEERPUNTEN VOOR DE TOEKOMST	10
BIJLAGE 1	11

Hoofdstuk 1: aanleiding en wettelijk kader

Het jeugdbeleid van de gemeente De Wolden is voor de jaren 2004-2008 geformuleerd. In 2009 is het beleid geëvalueerd. In de afgelopen jaren zijn diverse goede overlegstructuren ontstaan, er is veel gerealiseerd en er zijn zeker ook aandachtspunten voor de toekomst. De evaluatie van het beleid verderop omschreven. Eerst de verschillende redenen waarom het huidige jeugdbeleid van de gemeente De Wolden in 2010 wordt herzien.

1. Allereerst is zoals gezegd de eerste beleidsnota 2004-2008 geëvalueerd. In deze evaluatie zijn tal van aanbevelingen gedaan die een plek verdienen in het toekomstig jeugdbeleid. Bovendien verdient het jeugdbeleid een vervolg waarin de goede dingen worden behouden en waarin de lijn voor de toekomst duidelijk wordt.
2. Daarnaast vraagt veranderende wet- en regelgeving om een nieuwe gemeentelijke visie. Zo treedt naar verwachting per 1 augustus 2010 de nieuwe wet Oke in werking: wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie. Deze wet stuurt aan op meer en betere voorschoolse educatie in de kinderopvang en peuterspeelzalen. Ook de ontwikkeling van het Centrum voor jeugd en gezin speelt een belangrijke rol.

Wettelijk kader:

In de Wet maatschappelijke ondersteuning (sinds 2007) zijn de vijf functies van het preventief jeugdbeleid opgenomen in prestatieveld 2. Het gaat hierbij om jeugdigen en hun ouders bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om een ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is of voorkomen kan worden.

De wet noemt 5 preventieve functies:

1. informatie en advies
2. signaleren van problemen
3. toeleiding tot het hulpaanbod
4. licht pedagogische hulp
5. coördinatie van zorg

Naast prestatieveld 2 van de Wmo zijn ook andere prestatievelden van de Wmo betrokken bij het jeugdbeleid zoals bijvoorbeeld prestatieveld 4 (vrijwilligersbeleid, mantelzorg, maatschappelijke stages) of prestatieveld 5, voorzieningen voor mensen met een beperking.

Naast de Wmo zijn de volgende wettelijke kaders van belang binnen het integraal jeugdbeleid:

- Wet op de jeugdzorg
- Wet publieke gezondheid (basistakenpakket jeugdgezondheidszorg)
- Wet op de kinderopvang
- Leerplichtwet en RMC-wet (Regionaal Meld- en coördinatiepunt)
- Wet werk en bijstand
- Wet investering jongeren

Gemeentelijke taak:

De gemeente moet er voor zorgen dat er heldere afspraken worden gemaakt ten aanzien van het jeugdbeleid en dat gewerkt wordt aan het realiseren van de gemeentelijke ambities in het jeugdbeleid. Kortom: de gemeente is de regisseur van het lokale jeugdbeleid. Zowel op bestuurlijk niveau, als op beleidsniveau en op de ketenregie/ uitvoerend niveau.

Hoofdstuk 2: Strategische partners en bestaande overlegstructuren in het kader van jeugdbeleid

Gemeentelijke regie houdt automatisch in dat contacten met de jeugd en professionals en strategische partners van groot belang zijn bij het uitvoeren van jeugdbeleid. De volgende externe strategische partners zijn voor De Wolden van belang:

- Stichting Welzijn De Wolden inclusief jeugd en jongerenwerk
- Onderwijs: basis en voortgezet
- peuterspeelzaalwerk en kinderopvang
- Jeugdgezondheidszorg (JGZ) (GGD en Icare), kernpartner binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin
- Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), partner binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin
- Bureau Jeugdzorg (BJZ), partner binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin
- Sportverenigingen
- Muziekverenigingen
- Maatschappelijke opvang
- Politie
- Verenigingen van dorpsbelangen
- Woningbouwcorporaties
- Bibliotheek
- Kerken
- Leerplicht
- Stichting MEE
- Speeltuinenverenigingen

De Wolden heeft in de afgelopen jaren een goede infrastructuur opgezet daar waar het gaat om afstemmingsoverleg over het jeugdbeleid. Er is een regiegroep die bestaat uit de verantwoordelijk wethouder, de beleidsambtenaar en de directeur en regisseur jeugd vanuit de stichting Welzijn. Daarnaast is er een stuurgroep waarin alle samenwerkende partijen vanuit het jeugdbeleid vertegenwoordigd zijn. Het gaat om de volgende partijen: Bureau Jeugdzorg, GGD, ICARE, Primair onderwijs, Voortgezet onderwijs, Bureau Recht op Leren, Openbare bibliotheek De Wolden, stichting Welzijn, stichting Speelpeuter en stichting Speelwerk.

De regie- en de stuurgroep jeugd hebben samen tot taak om het beleid en de dagelijkse gang van zaken te monitoren en bij te sturen daar waar nodig. Ook kunnen verbanden worden gelegd met andere ontwikkelingen die in de gemeente spelen en verband houden met de Woldense jeugd. De afgelopen jaren is deze structuur van grote waarde gebleken. Professionals ontmoeten elkaar, wisselen praktijk en ideeën uit en er zijn beslissingen genomen voor de jeugd in De Wolden.

Naast de regie- en stuurgroep jeugd zijn er ook een projectgroep 'inhoudelijke ontwikkeling brede school'. Deze projectgroep werkt vanuit de visie dat de brede school een netwerk is waarin instellingen samenwerken ten behoeve van het vergroten van ontwikkelingskansen voor kinderen. De uitdaging voor de gemeente De Wolden is om een vorm en omvang te vinden waarbinnen samenwerking plaats gaat vinden. Dit heeft geresulteerd in het plan om in De Wolden de brede school werkwijze in vier regio's, of beter gezegd vier gebieden, aan te pakken. Binnen het gebied werken de instellingen/scholen samen aan het vergroten van ontwikkelingskansen van kinderen en voor ouders aan de mogelijkheden het combineren van werk en zorg te optimaliseren. Daarnaast heeft de gemeente de ambitie met de gebiedsgerichte aanpak van de brede school bij te dragen aan de leefbaarheid in de gemeente.

Tot slot vraagt de ontwikkeling van een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) om een duidelijke structuur om op korte termijn operationeel te worden. Daartoe zijn een stuurgroep en een projectgroep CJG in het leven geroepen.

Al deze bestaande structuren zullen onder meer worden gebruikt om in de komende maanden samen tot een integraal jeugdbeleid voor De Wolden in de toekomst te komen.

Hoofdstuk 3: Evaluatie en analyse

3.1 Evaluatie jeugdbeleid 2004-2008

Voordat we kijken hoe het huidige beleid kan worden aangescherpt is het eerst goed te kijken naar de periode die achter ons ligt. Wat had De Gemeente De Wolden voor ogen met het jeugdbeleid in de periode vanaf 2004?

In het jeugdbeleid dat is vastgesteld voor de jaren 2004-2008 kwamen de volgende 6 prioriteiten aan de orde.

1. opvoedingsondersteuning
2. organisatie en afstemming
3. aandacht voor probleemgedrag
4. huisvesting voor jeugdigen
5. voorzieningen
6. jongeren worden betrokken bij het ontwikkelen van veiligheidsplannen. Deze richten zich op verbetering verkeersveiligheid tijdens vrije tijd

Deze prioriteiten zijn vervolgens opgedeeld in de volgende plannen:

Opvoedingsondersteuning

- a. inventarisatie opvoedingsondersteuning en opvoedingsvragen van ouders
- b. verbetering bereikbaarheid en herkenbaarheid van hulpverlenende instellingen en voorliggende voorzieningen voor jeugdigen en hun ouders
- c. uitbreiding van het aanbod op het terrein van opvoedingsondersteuning indien noodzakelijk en gewenst.

Organisatie en afstemming

- d. een netwerk 12+ starten
- e. een sociale kaart maken van het aanbod en de kerntaken van op jeugd gerichte (zorg)instellingen
- f. afstemming en samenhang in probleemsigalering en hulpaanbod realiseren
- g. het verbeteren van een doorlopende ontwikkelings- en leerlijn door het invoeren van een kindvolgsysteem en het realiseren van een goede overdracht 4- en 12-jarigen naar respectievelijk het basis- en voortgezet onderwijs
- h. het verbeteren van de afstemming met en tussen (breedte)sport en culturele verenigingen

Aandacht voor probleemgedrag

- i. preventie en voorlichting op basisscholen en jeugdsozen
- j. gedragscode horeca en winkeliers
- k. gedragscode keten en caravans
- l. samenwerking politie, HALT en Algemeen Maatschappelijk Werk

Huisvesting voor jeugdigen

- m. reservering percentage bestaande en te bouwen huurwoningvoorraad voor jongeren
- n. herbesteding bestaande objecten voor jongerenhuisvesting

Voorzieningen:

- o. Uitvoering gemeentelijk Speelruimte Beleidsplan
- p. Jeugd betrekken bij voorzieningenbeleid
- q. Fonds jeugdvoorzieningen

Betrekken bij veiligheidsplannen

- r. jeugdveiligheidsplan ontwikkelen

Vanaf 2004 is zoveel mogelijk uitvoering gegeven aan de gemaakte plannen. Betrokken organisaties hebben elkaar opgezocht, hebben elkaar gesproken en aangesproken. In 2009 is het jeugdbeleid geëvalueerd. De evaluatie geeft zicht op de resultaten. Zijn de ambities waargemaakt? Is er al een sluitende aanpak 0-23 jaar? Is er sprake van samenhang en samenwerking?

De conclusies uit de evaluatie hebben we gerangschikt in een aantal thema's die we voor het komend beleid tot speerpunten willen benoemen. Waarom een ordening in thema's en om welke thema's gaat het? Wel nu, jeugdbeleid staat niet op zichzelf. Het heeft connecties met tal van andere terreinen zoals sport, zorg, veiligheid, onderwijs, vrije tijd en meer. Zowel kinderen als ouders bevinden zich in de ontwikkeling voortdurend in diverse domeinen. Zorg, onderwijs, vrije tijd en andere aspecten komen elke dag samen. Voor het jeugdbeleid betekent dat een aaneenschakeling van diverse domeinen waarop regie gevoerd kan worden. Daarom is gekozen om zowel de evaluatie, als straks ook het toekomstig jeugdbeleid in te delen in de volgende 6 thema's: zorg, veiligheid, (educatieve) ontwikkeling, huisvesting, vrije tijd en participatie. Uiteraard staan deze domeinen niet op zichzelf maar ze hangen nauw met elkaar samen en lopen in elkaar over.

Als we kijken naar de evaluatie van het jeugdbeleid tot nu toe, dan valt het volgende op.

1. In het kader van **jeugd en zorg** zijn veel acties goed in gang gezet. Enkele voorbeelden:
  - Er is een dekkend systeem van Buurtnetwerken.
  - Deelname aan Jongeren Opvang Team en Zorgkoepel Hoogeveen (doelgroep probleemjongeren voortgezet onderwijs)
  - Er is een sociale kaart van De Wolden ontwikkeld met aandacht voor instellingen voor jeugdhulpverlening.
  - ICARE en GGD houden inloopsprekuren in Zuidwolde en Ruinen.
  - ICARE houdt inloopsprekuren in de peuterspeelzalen.
  - De verwijzindex is per 1 januari '09 ingevoerd, zodat hulpverleners digitaal kunnen nazoeken of cliënten bij andere hulpverlenende instanties bekend zijn.
  - Het Algemeen Maatschappelijk Werk heeft een pilot "Schoolmaatschappelijk werk" gedaan. De resultaten zijn positief zodat gepleit wordt voor voortzetting.
  - Het Elektronisch Kind Dossier (EKD) komt eraan.
  - De contouren voor een Centrum Jeugd en Gezin worden zichtbaar.
  - Er is contact gelegd met Stichting MEE.
2. In het kader van **jeugd en veiligheid** is het volgende gerealiseerd:
  - Er is voldoende aandacht voor probleemsignalering en aanpak 12+.
  - Het Ketenproject "Keten United "is succesvol.
  - Er is een Horecaconvenant met aandacht voor alcohol en drugsgebruik en veilig uitgaan.
  - Stichting Welzijn De Wolden i.s.m. wijkagenten, buurt en ouders voert het ambulante jongerenwerk uit, gericht op overlastsituaties. De ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid (AOV'er) speelt hierin een belangrijke regisserende rol.
3. Op het gebied van **jeugd en (educatieve) ontwikkeling** geldt:
  - In heel de gemeente draait het leesbevorderingsprogramma Boekenpret.
  - Het BOS project met aandacht voor gezonde levensstijl draait : evaluatie april/mei
  - Ontwikkelingen Brede Scholen in volle gang.
  - Peuterspeelzalen en basisscholen hebben meer aandacht voor goede overdracht. Protocollen doorlopende lijn
4. In het kader van **jeugd en huisvesting**:
  - Er is van gemeentewege een eerste aanzet gegeven voor huisvestingsbeleid voor starters, waaronder jongeren. In Echten is aandacht voor jongerenhuisvesting.
5. In het kader **van jeugd en vrije tijd**:
  - Het Speelruimtebeleidsplan is afgerond. Voor de gevolgen van eerdere bezuinigingen zijn in onderling overleg oplossingen gevonden.

- er is meer aandacht voor kinderen in het Speciaal Onderwijs.

6. in het kader van **jeugd en participatie**:

- In het ontwikkelen van Dorpsvisies krijgen ook jongeren en het jongerenwerk een plaats.

Er zijn twee zaken die voor zijn genomen in het jeugdbeleid die niet van de grond zijn gekomen. Dat betreft een convenant met winkeliers en een fonds jeugdvoorzieningen.

De evaluatie laat tot slot zien wat vervolgstappen zijn en geeft adviezen voor de toekomst die meegenomen kunnen worden in het toekomstig jeugdbeleid van De Wolden. Ook recente ontwikkelingen zijn hierbij meegenomen. Het gaat om de volgende punten:

- Alcohol en jeugd heeft zowel in het integraal veiligheidsbeleid van De Wolden als in het integrale alcoholbeleid een duidelijke plek gekregen. Aan de nota integraal alcoholbeleid is ook een uitvoeringsplan gekoppeld dat duidelijk richting geeft tot 2015.
- De Brede Scholen zijn in ontwikkelingen met als wezenlijk onderdeel overdracht en afstemming peuterspeelzalen, kinderopvang en basisscholen: Een werkgroep is binnen het CJG bezig met deze thematiek. Bovendien wordt naar verwachting per 1 augustus 2010 de Wet Oke (ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie) van kracht. Doel van deze wet is om voor jonge kinderen in de peuterspeelzalen en kinderopvang een veilige stimulerende omgeving te creëren. Medewerkers moeten in staat zijn om risico op een taalachterstand in het Nederlands te signaleren en dat effectief aan te pakken.
- Het Centrum voor Jeugd en Gezin is in ontwikkeling: Het ondernemingsplan is in concept klaar
- Ontwikkeling van dorpsvisies, waarbij het lokaal jeugdbeleid aan de orde komt: uitgangspunt is dat de jeugd betrokken wordt bij de ontwikkeling en uitvoering van de dorpsvisies. De wijze waarop bepaalt ieder dorp voor zich.

3.2 overige aanknopingspunten en analyse

Naast de evaluatie van het jeugdbeleid, die input biedt voor de toekomst, biedt ook het regulier jeugdonderzoek van de GGD Drenthe aanknopingspunten.

In 2008 heeft de GGD Drenthe een jeugdonderzoek gedaan waarvan de provinciale cijfers in 2009 zijn gepresenteerd. Op basis van het jeugdonderzoek 2008 constateert de GGD dat zowel in de gemeente De Wolden als in heel Drenthe:

- bijna de helft van de jongeren in de drie maanden voorafgaand aan het onderzoek contact heeft gehad met de huisarts;
- één op de zeven jongeren in de drie maanden voorafgaand aan het onderzoek is gepest;
- één op de vijf jongeren een ongezond gewicht heeft;
- bijna één op de vijf jongeren rookt en een aanzienlijk deel van hen dat iedere dag doet;
- een groot deel van de jongeren onveilig vrijt;
- één op de tien jongeren een ongewenste seksuele ervaring heeft.

Aansluitend valt in de vergelijking tussen De Wolden en heel Drenthe een aantal specifieke zaken op. In de gemeente De Wolden:

- zeggen meer leerlingen dat het wel leuk is of dat 'het wel gaat' op school;
- hebben minder leerlingen zich ziek gemeld op school;
- rapporteren minder jongeren psychosociale problemen;
- eten jongeren vaker elke dag een ontbijt;
- eten jongeren minder vaak elke dag groente;
- voldoen meer jongeren aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen;

- fietsen meer jongeren tenminste vijf dagen per week gedurende een uur of langer naar school;
- zitten jongeren minder lang achter een beeldscherm (zoals PC of gameboy);
- hebben minder jongeren iemand gepest.
- Voor wat betreft het alcoholgebruik scoren jongeren in de Wolden op een aantal onderdelen minder goed dan hun leeftijdsgenoten in heel Drenthe. Om verantwoord alcoholgebruik te realiseren is verandering in kennis, houding en gedrag nodig. Acties in het integraal alcoholbeleid richten zich daar op.

Bovendien verdienen de volgende thema's de komende jaren een plek in het jeugdbeleid:

- Seksuele gezondheid
- Mantelzorg
- Jongerenhuisvesting; niet alleen focus op huisvesting voor starters/tweeverdieners maar ook oog voor betaalbare wooneenheden voor jongeren die zelfstandig willen gaan wonen
- Jeugdparticipatie

Hoofdstuk 4: speerpunten voor de toekomst

Voorgaande hoofdstukken hebben antwoorden gegeven op vragen als waarom het jeugdbeleid in De Wolden moet worden doorontwikkeld, wat de rol van de gemeente hierin is, hoe het voormalig jeugdbeleid is geweest en waar in de toekomst eventueel extra aandacht naartoe mag of moet.

De vervolgvraag is; waar gaan we ons in de komende jaren op richten? Wat gaat de gemeente De Wolden doen voor en vooral met haar jeugd en omgeving? Welke doelen stelt de gemeente zich? Waar staat de jeugd in De Wolden over een aantal jaren? Dit soort vragen roepen om heldere speerpunten van beleid en heldere doelstellingen. En dit roept ook meteen om helderheid over het feit dat er al heel veel gebeurt in De Wolden ten aanzien van jeugd. De evaluatie schetste dit al en ook hier willen we dat nog eens benadrukken.

Voorgesteld wordt om het toekomstig jeugdbeleid in te delen volgens de thema's zoals ook genoemd in hoofdstuk 3, te weten:

- jeugd en zorg
- jeugd en veiligheid
- jeugd en (educatieve) ontwikkeling
- jeugd en huisvesting
- jeugd en vrije tijd
- jeugd en participatie

In de bijlage treft u puntsgewijs per thema alvast de huidige ontwikkelingen aan die momenteel spelen.

Tevens wordt de volgende gemeentelijke ambitie voorgesteld.

De gemeente De Wolden wil de lijn doorzetten om evenals in 2004-2008 het volgende aan haar jeugd bieden:

- optimale kansen op ontwikkeling en educatie;
- bescherming en zorg
- rechten en plichten
- vrijheid en verantwoordelijkheid

uitgangspunten hierbij zijn:

- sluitende aanpak voor – 9 maanden tot 23 jarigen
- aanbrengen van samenhang in het op jeugd gerichte voorzieningenaanbod
- het goede behouden
- daar waar nodig veranderingen of nieuwe inbreng bieden om de uitgangspunten te kunnen realiseren.
- Uitgaan van eigen kracht: jongeren kunnen samen met familie, vrienden en omgeving vaak heel goed een oplossing bedenken als het tegenzit. Eerst uit eigen kracht putten, voordat buitenstaanders invloed uit gaan oefenen.

In de komende maanden wil De Wolden bovenstaande thema's, ambitie en uitgangspunten verder uitwerken in concrete doelstellingen, beleid en acties voor de toekomst.

Bijlage 1

Onderstaande thema's zijn in ontwikkeling binnen de diverse domeinen (maart 2010).

jeugd en zorg

- Centrum voor jeugd en gezin (met onder meer: Positief Opvoeden Drenthe, Drentse verwijsindex, Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg (DDJGZ))
- Jeugdgezondheidszorg
- Zorgnetwerken in het onderwijs
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Regionaal Meld en coördinatiepunt (RMC): bureau recht op leren
- Jongeren en armoedebeleid: jongeren tellen mee.

jeugd en veiligheid

- Integraal alcoholbeleid (incl. keten- en caravanbeleid)
- Integraal veiligheidsbeleid

jeugd en (educatieve) ontwikkeling

- Harmonisatie voorschoolse voorzieningen (wet Oke)
- Wet Kinderopvang
- Passend onderwijs
- Brede school en dagarrangementen
- Lokaal educatieve agenda
- Wet investering jongeren (WIJ)
- Jongeren en arbeid

jeugd en huisvesting

- Jongerenhuisvesting; niet alleen focus op huisvesting voor starters/tweeverdieners maar ook oog voor betaalbare wooneenheden voor jongeren die zelfstandig willen gaan wonen

jeugd en vrije tijd

- Sportbeleid
- Cultuurbeleid
- Speelruimtebeleid
- Combinatiefunctionarissen sport en cultuur
- Maatschappelijke stages
- Mantelzorgbeleid en vrijwilligersbeleid

jeugd en participatie

- De ontwikkeling van dorpsvisies in alle kernen in de gemeente De Wolden
- Woldweb (opvolger van Telebrink)
- Wet maatschappelijke ondersteuning